

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 480/2018 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen ammatillisen koulutuksen reformin tuomista muutoksista

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimitannut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Merja Mäkisalo-Ropposen /sd näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 480 vp:

Mitä hallitus aikoo tehdä ammatillisen koulutuksen opettajien työhyvinvoinnin ja jaksamisen turvaamiseksi, aikuispedagogiikan kehittämiseksi ja riittävän lähiopetuksen turvaamiseksi?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Laki ammatillisesta koulutuksesta (531/2017) astui voimaan 1.1.2018. Ammatillisen koulutuksen reformissa uudistetaan koulutuksen rahoitusta ja rakenteita. Samalla huolehditaan alueellisesti kattavasta koulutuksesta sekä tiivistetään koulutuksen ja työelämän välistä vuorovaikutusta. Uudistuksessa rakennetaan ammatillisesta koulutuksesta uudenlainen, osaamisperusteinen ja opiskelijalähtöinen kokonaisuus poistamalla raja-aidat nuorten ja aikuisten ammatillisesta koulutuksesta ja kokoamalla koulutustarjonta, rahoitus ja ohjaus yhtenäiseksi kokonaisuudeksi.

Uudistuksen tavoitteena on, että ammatillinen koulutus pystyy aiempaa paremmin, ketterämmin ja oikea-aikaisemmin vastaamaan työelämän ja yksilöiden osaamistarpeiden muutoksiin. Koulutus tarjoaa mahdollisuudet osaamisen kehittämiseen läpi työuran. Osaamista on mahdollista suunnata uudelleen tai kehittää edelleen suorittamalla kokonaan uusi ammatillisen tutkinto tai vain niitä tutkinnon osia, jotka tuottavat työmarkkinoilla tarvittavan uuden osaamisen. Lisäksi työelämän ja yksilöiden osaamistarpeisiin voidaan vastata muulla tutkintoon johtamattomalla koulutuksella, jota on mahdollista räätälöidä kulloisenkin tarpeen mukaan. Koulutukseen voi hakea ja päästä silloin, kun siihen on tarve.

Säädösten mukaan opiskelijalla on oikeus saada eri oppimisympäristöissä sellaista opetusta ja ohjausta, joka mahdollistaa tutkinnon tai koulutuksen perusteiden mukaisten ammattitaitovaatimusten ja osaamistavoitteiden saavuttamisen. Jokaisella opiskelijalla on myös oikeus saada henkilökohtaista ja muuta tarpeellista opinto-ohjausta sekä oikeus saada palautetta osaamisensa kehittymisestä tutkinnon suorittamisen tai koulutuksen aikana. Lisäksi opiskelijalla on oikeus erityiseen tukeen, jos hän oppimisvaikeuksien, vamman, sairauden tai muun syyn vuoksi tarvitsee pitkäaikaista tai säännöllistä erityistä oppimisen ja opiskelun tukea.

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 480/2018 vp

Säädösten tarkoituksena on, että henkilökohtaisia osaamien kehittämissuunnitelmia (HOKS) laadittaessa otetaan huomioon kunkin opiskelijan tavoitteet, edellytykset, tarpeet ja elämäntilanne. Tarkoitus ei ole lisätä kaikkien opiskelijoiden itsenäistä opiskelua tai siirtää opiskelija suoriutumaan itseohjautuvasti opinnoistaan, vaan taata kullekin opiskelijalle hänen tarvitsemansa opetus, tuki ja ohjaus. Osa opiskelijoista on valmiimpia opiskelemaan osittain itsenäisesti ja etenemään nopeasti kohti tavoitetta, osa tarvitsee enemmän opetusta, ohjausta ja tukea päästäkseen tavoitteeseensa.

Ammatillisen koulutuksen reformi uudistaa laajasti toimintatapoja ja -kulttuuria. Laajojen uudistusten alkuvaiheeseen liittyy väistämättä haasteita, kun uusia toimintatapoja vielä rakennetaan ja otetaan käyttöön. On selvää, että toiminnan ja toimintakulttuurin uudistaminen ei tapahdu hetkessä, vaan edellyttää pitkäjänteistä kehittämistä.

Ammatillisen koulutuksen uudistuksen toimeenpanoa tuetaan laajalla tukiohjelmalla. Ohjelmaan on varattu yhteensä 60 miljoonaa euroa vuosina 2017 - 2020. Ohjelma sisältää sekä nopeasti vaikuttavia että pitkän aikajänteen toimenpiteitä. Nopealla aikajänteellä katse on uuden lainsäädännön edellyttämien uudistusten toimeenpanossa. Pidemmällä aikavälillä tavoitteena on toimintakulttuurin kokonaisvaltainen uudistuminen. Painopisteitä toiminnan kehittämisessä ovat mm. uudet toimintatavat ja pedagogiset ratkaisut, jotka tukevat osaamisperusteisuutta sekä yksilöllisten opintopolkujen toteuttamista. Lisäksi toimeenpanon tukiohjelman puitteissa tuetaan opettajien työn ja osaamisen kehittämistä.

Yksi konkreettinen esimerkki on Parasta osaamista -verkostohanke. Hanke tukee opetus- ja ohjaushenkilöstön osaamisen kehittymistä tunnistamalla uuden opettajuuden keskeiset osaamisvaatimukset ja -tarpeet, joiden pohjalta luodaan yhtenäisiä käytäntöjä ja malleja. Yhtenäisillä käytännöillä varmistetaan ammatillisen koulutuksen uudistuksen tavoitteiden mukaisten toimien valtakunnallinen ja yhdenmukainen laatu sekä helpotetaan opetus- ja ohjaushenkilöstön toimimista muuttuneessa toimintaympäristössä. Hanketta on toteuttamassa laaja verkosto koulutuksen järjestäjiä ja kaikki ammatilliset opettajakorkeakoulut. Hankkeessa kehitettävät uudet toimintatavat ja osaamisen kehittämisen tukimuodot palvelevat kaikkia ammatillisen koulutuksen opettajia ja muuta opetus- ja ohjaushenkilöstöä.

Helsingissä 12.12.2018

Opetusministeri Sanni Grahn-Laasonen